

**X Sympozjum Archeologii Środowiskowej / Konferencja
Polskiego Towarzystwa Botanicznego**

**Zjazd palinologów polskich
„W 100. rocznicę
powstania analizy pyłkowej”**

**Dedykowane
Lennartowi von Postowi i pionierom palinologii**

Poznań, 13-15 października 2016

organizatorzy sympozjum:

**Stowarzyszenie Archeologii Środowiskowej
Polskie Towarzystwo Botaniczne - Sekcja Paleobotaniczna oraz Sekcja Aerobiologiczna
Komitet Badań Czwartorzędu Polskiej Akademii Nauk**

oraz

**Instytut Geoekologii i Geoinformacji Uniwersytetu im. A. Mickiewicza w Poznaniu
Katedra Ekologii Roślin Uniwersytetu Gdańskiego**

Instytut Botaniki im. Władysława Szafera Polskiej Akademii Nauk w Krakowie

Instytut Biologii Uniwersytetu w Białymstoku

Instytut Botaniki Uniwersytetu Jagiellońskiego

Instytut Archeologii Uniwersytetu im. Mikołaja Kopernika w Toruniu

oraz Katedra Botaniki i Planowania Krajobrazu UMK w Toruniu

Państwowy Instytut Geologiczny

Zakład Geoekologii i Paleogeografii Uniwersytetu Marii Curie-Skłodowskiej w Lublinie

Wprowadzenie do tematyki Sympozjum

Małe ziarna pyłku i zarodniki stanowią zaczątek życia roślin, podstawowych składników ekosystemów ziemskich, umożliwiających życie wielkiemu bogactwu świata zwierząt oraz nas – ludzi. O istnieniu i przeznaczeniu pyłku wiedziano już w czasach antycznych. Ich indywidualne kształty dostrzeżono w XVII wieku dzięki wynalezieniu mikroskopu. Jak się sądzi, tym, który jako pierwszy ukazał je światu był Nehemiah Grew działający na Wyspach Brytyjskich. Różnorodność i piękno pyłku obserwowali wnikliwie XIX-wieczni przyrodnicy. Wówczas też zauważono obecność ziarn pyłku w złożach kopalnych. Ówczesni uczeni i miłośnicy poznawania mikroskopowego świata przyrody utorowali drogę metodzie analizy pyłkowej. Metoda ta odtwarzając przemiany szaty roślinnej, wskazuje pośrednio na rozwój krajobrazów, historię klimatu i działania człowieka w przekształcaniu ekosystemów Ziemi od czasów kultur pradziejowych, o których istnieniu świadczą skrywane w nawarstwieniach ziemskich ślady odkrywane przez archeologię.

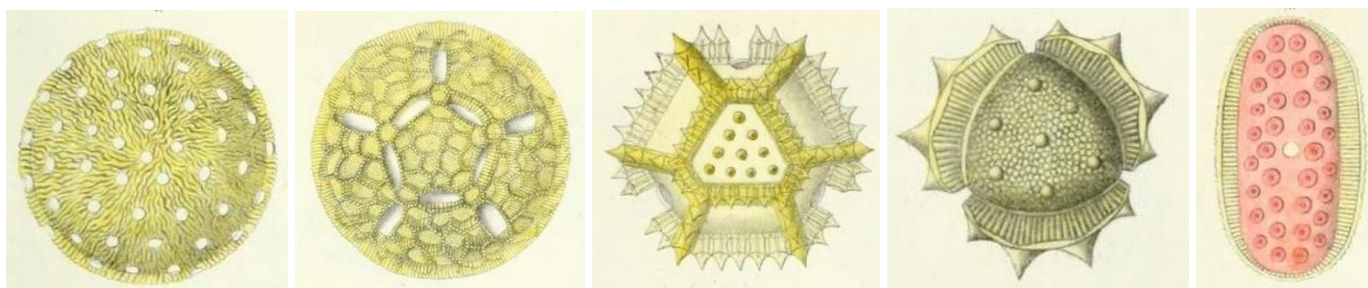

Twórcą analizy pyłkowej jako metody odtwarzania historii szaty roślinnej był **Ernst Jacob Lennart von Post** (na zdjęciu) badacz szwedzki, urodzony w roku 1884 w Johannesbergu, koło Västerås, około 100 km od Sztokholmu. Swoją pracę prowadził w Szwedzkiej Służbie Geologicznej. Datą przełomową dla zaistnienia analizy pyłkowej jako nowej metody naukowej był wykład jaki Lennart von Post przedstawił na zjeździe w Krystianii (dawna nazwa Oslo) w roku 1916. Jego pracę szybko zaczęli naśladować badacze skandynawscy, a parę lat później rozpowszechnił ją szerzej badacz niemiecki Gunnar Erdtman.

Dziś, w roku 2016, mija sto lat od wykładu w Krystianii. W tym czasie metoda analizy pyłkowej ze Skandynawii dotarła do niemal każdego zakątka świata. W ciągu 100 lat rozwijano i przekazywano doświadczenia, kształciły się kolejne pokolenia badaczy, poznawano za pomocą analizy pyłkowej coraz to nowe obszary Ziemi. Rozwój analizy pyłkowej jaki w tym czasie nastąpił w powiązaniu z wieloma siostrzanymi dyscyplinami badań nad środowiskiem ziemskim jest imponujący. Ukazuje rozwój myśli i możliwości człowieka, na który składa się praca i wysiłki pokoleń. Uczestnictwo w tym procesie jest intelektualną przygodą i radością poznawania. Daje poczucie tworzenia, odkrywania tajemnic życia na Ziemi, poznawania prawideł świata przyrody i współuczestnictwa człowieka w jego przemianach, który wychodząc z afrykańskiej kolebki zagospodarował niemal wszystkie kontynenty, stając się gospodarzem ekosystemów ziemskich. W odkrywaniu przeszłości zawarta jest myśl o naszym dniu dzisiejszym jak i spojrzenie w przyszłość, myśl refleksyjna i praktyczna. Maksyma łacińska przypisywana Cynceronowi, stwierdzająca, iż historia jest nauczycielką życia – *Historia magistra vitae est* – odnosi się również do poznawania historii przyrody. Z poznania przeszłości wypływa zrozumienie i lekcje na przyszłość. Bez poznania mechanizmów ewolucji życia, ewolucji ekosystemów i dróg kulturowego rozwoju człowieka, nie jest możliwym zrozumienie dzisiejszego oblicza Ziemi i wskazywania kierunków jej rozwoju w nadchodzącym czasie. Lekcje z przeszłości przypominają o przemijaniu i ograniczoności zasobów przyrody. Uczą pokory ale i dają wiarę w siłę życia, wiodącego niekiedy krętymi ścieżkami. Od kilku pokoleń żyjemy w okresie dynamicznego liczebnego wzrostu populacji ludzkiej. W ciągu ostatnich stu lat, od czasów Lennarta von Posta, liczba ludności planety wzrosła od około 1 do 7 miliardów. Dziś to człowiek bierze odpowiedzialność za życie biosfery.

Setna rocznica narodzin społeczności palinologów, której jesteśmy częścią, staje się dla nas wyjątkową okazją do spotkania i refleksji, dniem zadumy i świętowania. Ta szczególna rocznica jest też dobrą okazją aby zachowując pamięć o przeszłości budować przyszłość. Dlatego zwracamy się do wszystkich członków rodziny pyłkowej a także bratnich i siostrzanych dyscyplin, które łączą nas w codziennej pracy, do spotkania, na którym moglibyśmy przybliżyć rozwój w naszym kraju szeroko rozumianej palinologii, prześledzić jej obraz dzisiejszy, tak dynamicznie w ostatnich czasach rozbudowywany, jak i wspólnie zastanowić się nad trendami wiodącymi ku przyszłości.

Do udziału w Sympozjum jako Honorowych Gości szczególnie serdecznie zapraszamy Seniorów Polskiej Palinologii. Zwracamy się z tą prośbą osobiście jak i w niniejszym okólniku. Organizowane Sympozjum jest wyrazem naszej wdzięczności za Państwa dokonania i wieloletnie przewodnictwo. Obecność Państwa, jeśli zdrowie i możliwości pozwolą, uświetni Jubileusz – będzie okazją ponownego spotkania z wieloma bliższymi i dalszymi przyjaciółmi, a także wzajemnego poznania z Młodszym Pokoleniem Kolegów i Koleżanek. Dla Państwa dokonamy wszelkich starań aby pobyt na Sympozjum był jak najdogodniejszy. **Równie gorąco zapraszamy do uczestnictwa Młodych Badaczy, wkraczających na drogę palinologii, którzy w przyszłości, w wędrówce pokoleń, poniosą dalej wiedzę palinologiczną.**

Prezentacje sympozjalne

W proponowanych wystąpieniach sugerujemy zwrócić się ku wybranym problemom jakie rozwiązuje dziś analiza pyłkowa i tym z jakimi spotyka się szerzej rozumiana palinologia, w tym rozwijana intensywnie w ostatnich dekadach aeropalinologia. Sugerujemy spojrzenia przekrojowe, oparte na zbadanych stanowiskach i realizowanej przez nas problematyce, przypadki poznane, które wiodłyby nas do pewnych uogólnień i refleksji. Sympozjum to także miejsce na kwestie i problemy jakie napotkaliśmy w naszym badawczym doświadczeniu, nie zawsze formułowane podczas konferencyjnych wystąpień prezentujących wyniki badań. Serdecznie też zapraszamy z wystąpieniami osoby współpracujące z palinologią, mogące podzielić się swoją wiedzą i spostrzeżeniami. Zakładamy możliwość wystąpień o zróżnicowanym czasie trwania od 10 do 30 minut.

Jednocześnie zachęcamy uczestników do licznych prezentacji posterowych, przygotowanych tradycyjnie na wydrukach wielkoformatowych lub mniejszych (np. w formacie A3) oraz równolegle w postaci plików pdf z możliwością ich dystrybucji wśród uczestników spotkania.

Czas i miejsce

Symposium zaplanowane zostało na 13-15 października bieżącego roku. Na miejsce spotkania i obrad proponujemy Wydział Nauk Geograficznych i Geologicznych Uniwersytetu im. Adama Mickiewicza – jeden z krajowych ośrodków rozwoju studiów palinologicznych, ze stosunkowo dogodnym dojazdem z innych regionów kraju.

Początek sympozjum nastąpi w czwartek 13 października o godzinie 14:00. Sesje tego dnia dedykowane będą historii palinologii. Kolejny dzień (piątek 14 października) i sobotnie obrady (15 października) proponujemy poświęcić bieżącej problematyce palinologicznej i kierunkom przyszłych badań. Obrady zakończymy w sobotę o godzinie 14:00

Noclegi i wyżywienie

Symposium zostanie zorganizowane po minimalnych kosztach, tak aby obrady pozostały dostępne dla wszystkich zainteresowanych. Seniorom Polskiej Palinologii zapewniamy pobyt bez opłat jak i dogodny transport na terenie Poznania. Organizatorzy przygotowują informacje o lokalizacji najbliższych miejsc noclegowych, w tym w pokojach gościnnych Domu Studenckiego UAM „*Jowita*”. Zaplecze Wydziału Nauk Geograficznych i Geologicznych oferuje na miejscu posiłki w dogodnych cenach. Wieczorem 14 października planujemy uroczyste spotkanie przygotowywane własnymi środkami.

Oplata konferencyjna

Proponujemy niskie wpisowe przeznaczone na obsługę przerw kawowych i częściowo wieczornego spotkania w piątek:

- w wysokości 50 zł (opłata normalna)
- w wysokości 30 zł (opłata zniżkowa dla doktorantów i studentów).

Dojazd i nocleg uczestnicy opłacają we własnym zakresie. Pozostałe wydatki organizacyjne – w tym koszty publikacji konferencyjnej (książkę abstraktów) zostaną pokryte ze środków pozyskanych od sponsorów. W zależności od wspólnych ustaleń rozważamy możliwość opublikowania wystąpień w czasopiśmie

ZGŁOSZENIA PROSIMY DOKONYWAĆ NA ADRES:

Mirosław Makohonienko makoho@amu.edu.pl
lub Monika Badura monika.badura@biol.ug.edu.pl
lub Agnieszka Wacnik a.wacnik@botany.pl

Ze względu na stosunkowo nieodległy czas Symposium bardzo prosimy o zgłoszenie uczestnictwa i wystąpień do 16 sierpnia 2016. Tematy wystąpień i krótkie streszczenia, do 2 stron A4, przyjmujemy do 15 września 2016.

Obiekt naukowo-dydaktyczny Collegium Geographicum - siedziba Wydziału Nauk Geograficznych i Geologicznych UAM, Kampus Morasko

Komitet organizacyjny

Przewodniczący Komitetu:

Mirosław Makohonienko (Instytut Geoekologii i Geoinformacji UAM w Poznaniu)

Sekretarz Komitetu:

Monika Badura (Katedra Ekologii Roślin Uniwersytetu Gdańskiego)

Członkowie Komitetu:

Krystyna Milecka (Instytut Geoekologii i Geoinformacji UAM w Poznaniu)

Irena Agnieszka Pidek (Zakład Geoekologii i Paleogeografii Uniwersytetu Marii Skłodowskiej-Curie w Lublinie)

Joanna Święta-Musznicka (Katedra Ekologii Roślin Uniwersytetu Gdańskiego)

Agnieszka Wacnik (Instytut Botaniki im. Władysława Szafera Polskiej Akademii Nauk w Krakowie)

Monika Panfil (absolwentka Wydziału Nauk Geograficznych i Geologicznych UAM)

Komitet naukowy

Przewodnicząca Komitetu: *Małgorzata Latalowa* (Katedra Ekologii Roślin Uniwersytetu Gdańskiego)

Członkowie:

Anna Filbrandt-Czaja (Katedra Botaniki i Planowania Krajobrazu UMK w Toruniu)

Wojciech Granoszewski (Państwowy Instytut Geologiczny, Kraków)

Idalia Kasprzyk (Instytut Biologii Eksperymentalnej Uniwersytetu Rzeszowskiego)

Mirosława Kupryjanowicz (Instytut Botaniki Uniwersytetu w Białymstoku)

Dorota Nalepka (Instytut Botaniki im. Władysława Szafera Polskiej Akademii Nauk w Krakowie)

Jacek Madeja (Instytut Botaniki Uniwersytetu Jagiellońskiego)

Małgorzata Nita (Katedra Geologii Podstawowej Uniwersytetu Śląskiego)

Agnieszka Noryskiewicz (Instytut Archeologii Uniwersytetu im. Mikołaja Kopernika w Toruniu)

Iwona Okuniewska-Nowaczyk (Instytut Archeologii i Etnologii Polskiej Akademii Nauk, Poznań)

Elżbieta Weryszko-Chmielewska (Katedra Botaniki Uniwersytetu Przyrodniczego w Lublinie)

Hanna Winter (Państwowy Instytut Geologiczny, Warszawa)

Elżbieta Worobiec (Instytut Botaniki im. Władysława Szafera Polskiej Akademii Nauk w Krakowie)

BARDZO GORĄCO ZAPRASZAMY DO UDZIAŁU W SYMPOZJUM
zarówno do uczestnictwa czynnego z prezentacjami jak i gościnnego pobytu

KATEDRA BOTANIKI I
PLANOWANIA KRAJOBRAZU

Instytut Biologii Eksperymentalnej
Institute of Experimental Biology

Miejsce sympozjum
**Wydział Nauk Geograficznych i Geologicznych UAM - Collegium Geographicum - Poznań,
ul. Dziegiełowa 27**

